

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 6012200701
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6012200701.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: W. R., bytom D. XX, XXX XX T. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária v Nitre, so sídlom Štefánikova trieda 88, 949 03 Nitra (pôvodne Centrum právnej pomoci, Kancelária Hlohovec), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. N 573/2012 zo dňa 05.03.2012, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/22/2012-122 zo dňa 25.07.2017, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/22/2012 -122 zo dňa 25.07.2017 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom č.k. 24Sp/22/2012-75 zo dňa 10.10.2012 potvrdil rozhodnutie odporcu č. N 573/12 zo dňa 05.03.2012, ktorým nepriznal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal a zároveň jej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 33 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 8Sžo/59/2012-93 zo dňa 23.10.2013 potvrdil rozsudok krajského súdu.

Krajský súd uznesením č.k. 24Sp/22/2012-100 zo dňa 11.09.2014 uložil navrhovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolacie konanie vo výške 35 eur podľa položky 10 písm. e/ Sadzobníka

súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len ako „ZSP“), keďže navrhovateľke ako neúspešnej odvolateľke proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vznikla poplatková povinnosť v zmysle § 2 ods. 4 ZSP.

Proti rozhodnutiu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok podala navrhovateľka odvolanie a zároveň požiadala o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Krajský súd uznesením č.k. 24Sp/22/2012-105 zo dňa 06.11.2014 navrhovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti rozhodnutiu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov podala navrhovateľka odvolanie.

Najvyšší súd uznesením č.k. 8Sžo/1/2015-115 zo dňa 29.09.2016 uznesenie krajského súdu č.k. 24Sp/22/2012-100 zo dňa 11.09.2014 ako aj rozhodnutie krajského súdu č.k. 24Sp/22/2012-105 zo dňa 06.11.2014 potvrdil.

Dňa 28.11.2016 bolo krajskému súdu doručené podanie navrhovateľky, ktorým navrhovateľka žiadala o odpustenie, resp. oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku vo výške 35 eur z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie.

Krajský súd napadnutým uznesením č.k. 24Sp/22/2012-122 zo dňa 25.07.2017 nevyhovel žiadosti o oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Prvostupňový súd odôvodnil svoje rozhodnutia tým, že sa jedná o druhú žiadosť navrhovateľky o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. O predchádzajúcej prvej žiadosti rozhodol tunajší súd uznesením č.k. 24Sp/22/2012-105 zo dňa 06.11.2014 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č.k. 8Sžo/1/2015-115 zo dňa 29.09.2016 tak, že navrhovateľke nebolo priznané oslobodenie o platenia súdnych poplatkov. Rozhodnutie odvolacieho súdu zo dňa 29.09.2016 bolo navrhovateľke doručené dňa 07.11.2016, pričom následne dňa 28.11.2016 podala opakovanú žiadosť.

Prvostupňový súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že v zásade nie je vylúčené rozhodovať o opakovanej žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, pokiaľ by došlo k zmene pomerov účastníka, ktoré by neskôr odôvodňovali priznať oslobodenie od súdneho poplatku. Tieto pomery účastníka však nie sú jedinou podmienkou pre vyhovie žiadosti. Kumulatívne musí byť splnená aj ďalšia podmienka a to, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva.

O zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení navrhovateľky je nepochybné, že jej vo veci nemôže byť vyhovené. V predmetnej veci bola preukázaná zrejma bezúspešnosť samotnou skutočnosťou, že navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci nebola úspešná, keďže rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu bolo potvrdené rozhodnutie Centra právnej pomoci. Uvedené svedčí o bezúspešnosti sporu na strane navrhovateľky, a keďže je toto konanie právoplatné, niet pochyb o jeho výsledku. Preto sa stalo už irelevantným posudzovať pomery žiadateľky, najmä jej majetkovú a sociálnu situáciu. Aj pokiaľ by boli zistené pomery navrhovateľky odôvodňujúce priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, je to vylúčené z dôvodu zrejmej bezúspešnosti uplatňovania práva podaním odvolania proti neprávoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy.

Pokiaľ navrhovateľka doručila krajskému súdu dňa 28.11.2016 ďalšiu žiadosť o priznanie oslobodenia od zaplataenia súdneho poplatku vo výške 35 eur, resp. o odpustenie od platenia súdneho poplatku a toto podanie adresovala krajskému súdu, justičnej pokladnici, krajský súd z tohto vyvodil, že sa môže jednať o podnet na dohodu v zmysle § 4 ods. 11 a 12 zákona č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok ohľadom plnenia si poplatkovej povinnosti, na ktorú bola navrhovateľka zaviazaná uznesením krajského súdu č.k. 24Sp/22/2012-100 zo dňa 11.09.2014 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č.k. 8Sžo/1/2015-115 zo dňa 29.09.2016, právoplatným dňa 07.11.2016. Predmetné podanie

navrhovateľky bolo preto postúpené justičnej pokladnici na ďalší postup.

Proti uvedenému uzneseniu podala navrhovateľka dňa 28.08.2017 v zákonnej lehote odvolanie s odôvodnením, že má nepriaznivý zdravotný stav a musí uhrádzať zvýšené výdavky na lieky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), a dospel k záveru, že je odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ ZSP poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 O.s.p. v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

- a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle, alebo
- b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Podľa § 4 ods. 11 zákona č. 65/2001 Z.z. o správe o vymáhaní pohľadávok súdu, justičná pokladnica môže na písomnú žiadosť povinného, ktorý nemôže svoj dlh riadne a včas plniť, uzavrieť s povinným písomnú dohodu o splátkach alebo o odklade platenia. V dohode o splátkach alebo o odklade platenia sa povinný zaviazuje zaplatiť súdnu pohľadávku naraz vtedy, ak nezaplatí niektorú splátku včas alebo ak sa zlepšia jeho ekonomické alebo sociálne pomery.

Podľa § 4 ods. 12 zákona č. 65/2001 Z.z. o správe o vymáhaní pohľadávok súdu, justičná pokladnica môže za podmienky uvedenej v odseku 11 dočasne upustiť od vymáhania súdnej pohľadávky, ktorú prechodne nemožno vymáhať.

Najvyšší súd z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako je podrobne popísaný v uznesení krajského súdu, s jeho odôvodnením, ktoré považuje za úplné, vyčerpávajúce a dostatočne výstižné sa stotožňuje v celom rozsahu, a len na doplnenie a zdôraznenie správnosti dodáva:

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery. V predmetnej veci však bola preukázaná zrejma bezúspešnosť sporu, nakoľko navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci nebola úspešná, keďže rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu bolo potvrdené rozhodnutie Centra právnej pomoci o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci.

V princípe nie je vylúčené rozhodovať o opakovanej žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, pokiaľ by došlo k zmene pomerov na strane účastníka, ktoré by následne odôvodňovali priznať oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Tieto pomery účastníka však nie sú jedinou podmienkou pre vyhovie žiadosti. Kumulatívne musí byť splnená aj ďalšia vyššie uvedená podmienka, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, ktorá splnená nebola.

Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľke.

Z uvedených dôvodov bolo vecne správne, ak sa krajský súd nezaoberal otázkou sociálnych a majetkových pomerov navrhovateľky a žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov nevyhovel.

Najvyšší súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi odvolania proti uzneseniu krajského súdu, po preskúmaní odvolaním napadnutého uznesenia a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktoré spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého uznesenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. s poukazom § 250l ods. 2 O.s.p. potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil právo navrhovateľky na spravodlivý súdny proces.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Neúspešná navrhovateľka nemá právo na náhradu trov konania a odporcovi ich náhrada neprináleží zo zákona.

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku konanie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.